

**UCHWAŁA NR XIII/108/2020
RADY GMINY RZAŚNIA**

z dnia 12 lutego 2020 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 506; zm.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1309, poz. 1571, poz. 1696 i poz. 1815) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277; zm.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1818.), **Rada Gminy Rzaśnia uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, stanowiący część strategii rozwiązywania problemów społecznych w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rzaśnia.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Rzaśnia

Jarosław Popławski

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na rok 2020

Spis treści	strona
1. Wstęp	1
2. Diagnoza problemów	2
3. Cel i zadania	8
4. Zadania własne gminy obejmujące realizację zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych	8
5. Finansowanie programu	10
6. Koordynacja i realizacja programu oraz monitoring	11

1. Wstęp

Obowiązek uchwalenia niniejszego programu wynika z art.4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.).

W celu realizacji ustawowych zadań określonych w ustawie oraz w Narodowym Programie Zdrowia, rekomendacji Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych aktów prawnych program określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizację szkód, społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i innych substancji uzależniających.

W trakcie opracowywania programu kluczową kwestią jest racjonalne określenie zadań i zdefiniowanie adekwatnych wskaźników ich realizacji, które pozwolą w sposób przejrzysty uwidocznić efekty wdrażania programu i będą możliwe do osiągnięcia przez wszystkich realizatorów programu. Picie alkoholu ma istotny związek z wieloma ryzykownymi zachowaniami, jakie podejmują osoby dorosłe czy nieletnie co w konsekwencji generuje szereg problemów społecznych, zdrowotnych i prawnych.

Działania realizowane będą miały na celu zmniejszenie dostępności sięgania przez osoby małoletnie po napoje alkoholowe, poprzez podnoszenie wiedzy społecznej na temat problemu społecznego związanego z alkoholizmem ze wskazaniem na profilaktykę osób młodych.

Celem głównym programu jest ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego,

wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu jak również podejmowania innych ryzykownych zachowań przez dzieci i młodzież.

2. Diagnoza problemów

1. Gmina Rząśnia to gmina wiejska, położona w południowo – zachodniej części województwa łódzkiego. Gmina wchodzi w skład powiatu pajęczańskiego, zajmuje obszar 86,37 km kw., co stanowi 10,74% powierzchni powiatu.

Gmina Rząśnia liczy 4 892 mieszkańców (z czego 51,1% stanowią kobiety, a 48,9% mężczyźni) co stanowi 9,4% ludności powiatu. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,2 lat i jest mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa łódzkiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Rząśnia 442 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 124 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi – 318.

Zatrudnienia w gminie kształtuje się w sposób następujący: 52,2% aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Rząśnia pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 22,5% w przemyśle i budownictwie, a 8,3% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 0,8% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

W Gminie Rząśnia kobiety najczęściej wypijają (jednorazowo) 3 – 4 porcje alkoholu (48%), 26% kobiet jednorazowo wypija od 5 do 7 porcji alkoholu, 21% ankietowanych jednorazowo wypija 1 – 2 porcje napojów alkoholowych, 4% kobiet jednorazowo pije od 8 do 10 porcji, zaś 1% wypija 11 – 13 i więcej porcji.

Mężczyźni najczęściej (jednorazowo) wypijają 5 – 7 porcje (25%), 1 – 2 porcje (20%), kolejne 20% osób wypija od 3 do 4 porcje alkoholu oraz również co czwarty mężczyzna jednorazowo wypija od 11 do 13 i więcej porcji alkoholu. Natomiast 15% mężczyzn jednorazowo wypija od 8 do 10 porcji.

Mieszkańcy spożywają alkohol głównie w domu (74%) oraz u znajomych (72%). W pubach/restauracjach lub kawiarniach alkohol spożywa 22% osób, na świeżym powietrzu pije 30% badanych, w pracy 6% osób, pod sklepem alkohol spożywa kolejne 6% respondentów, podczas wesel oraz imprez rodzinnych alkohol spożywa 1% ankietowanych, zaś 2% osób wskazało inne miejsca, nie podając konkretnych przykładów.

2. Dostępność napojów alkoholowych.

Na terenie Gminy Rząśnia obowiązuje liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych:

1) zawierających do 4,5% alkoholu oraz na piwo przeznaczonych do spożycia :

a) poza miejscem sprzedaży w ilości do 25 zezwoleń - wydanych zezwoleń 15

b) w miejscu sprzedaży w ilości w ilości do 5 zezwoleń - wydano 1 zezwolenie

2) zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia :

a) poza miejscem sprzedaży w ilości do 25 zezwoleń - wydanych zezwoleń 14

b) w miejscu sprzedaży w ilości do 5 zezwoleń - wdano 1 zezwolenie

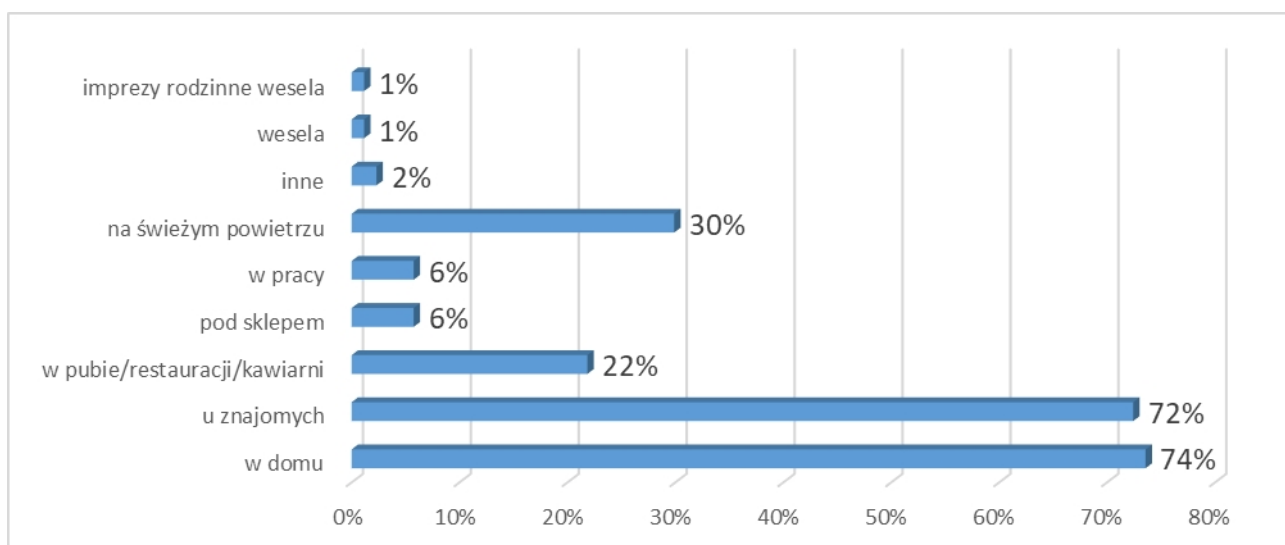
3) zawierających powyżej 18% alkoholu przeznaczonych do spożycia :

a) poza miejscem sprzedaży w ilości do 20 zezwoleń - wydanych 10 zezwoleń

b) w miejscu sprzedaży w ilości do 5 zezwoleń - wydano 1 zezwolenie.

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy - 15 punktów poza miejscem sprzedaży i 1 punkt ze sprzedażą w miejscu sprzedaży.

Na pytanie - gdzie najczęściej spożywa Pan/i alkohol? odpowiadano:

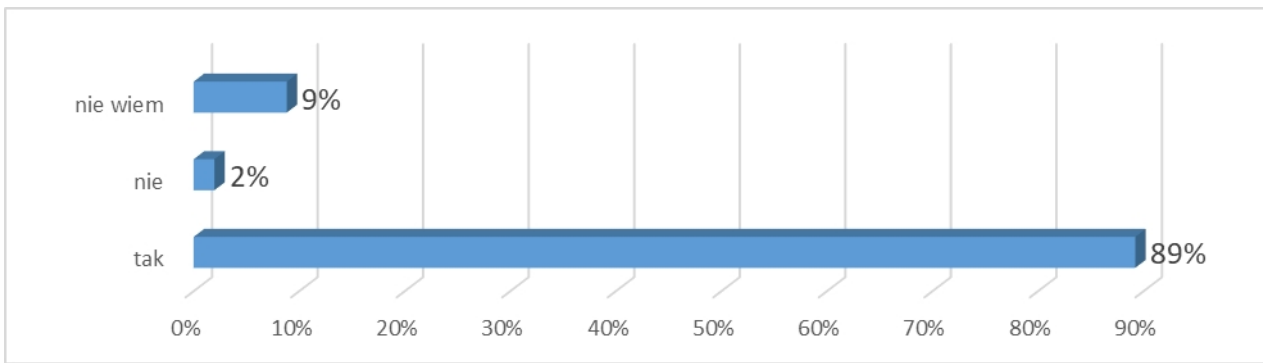
* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Dane: Raport z badania „Diagnoza problemów społecznych”, 2019 r.

Niepokojącą informacją jest to, że jedynie 78% badanych nigdy nie wykonywała swoich obowiązków zawodowych znajdując się pod wpływem alkoholu, 14% osób zdarzało się to rzadko, 3% ankietowanych czasami, a 5% osób robi to często. Spożywanie alkoholu przez kobiety w ciąży to kolejny istotny problem. Na uwagę zasługuje fakt, iż większość respondentów uważa, że takie zachowanie ma wpływ na rozwój dziecka (89%), a 2% osób nie zgodziło się z tą opinią. 9% ankietowanych nie potrafił udzielić odpowiedzi na to pytanie. Dane te pokazują, iż mieszkańcy posiadają wiedzę dotyczącą szkodliwości spożywania alkoholu w czasie ciąży.

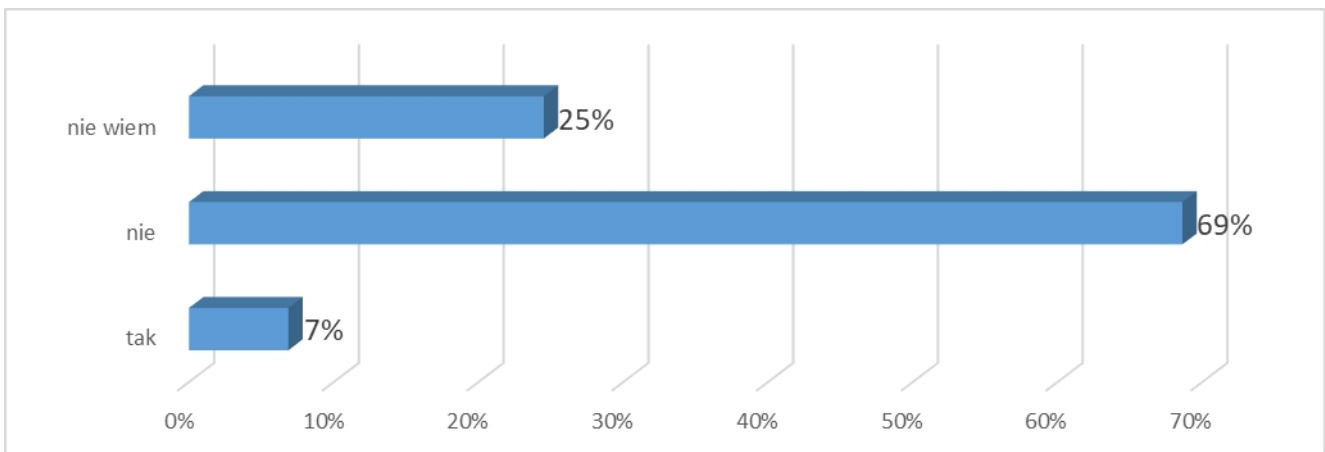
Na pytanie czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka? odpowiedź

brzmiała:

Z badanych mieszkańców 7% widziało na terenie gminy kobiety w ciąży spożywające alkohol, 69% osób przyznało, iż nigdy nie widziało takiej sytuacji, a 25% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Czy widział/a Pan/i kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie Pana/i miejscowości? odpowiadano:

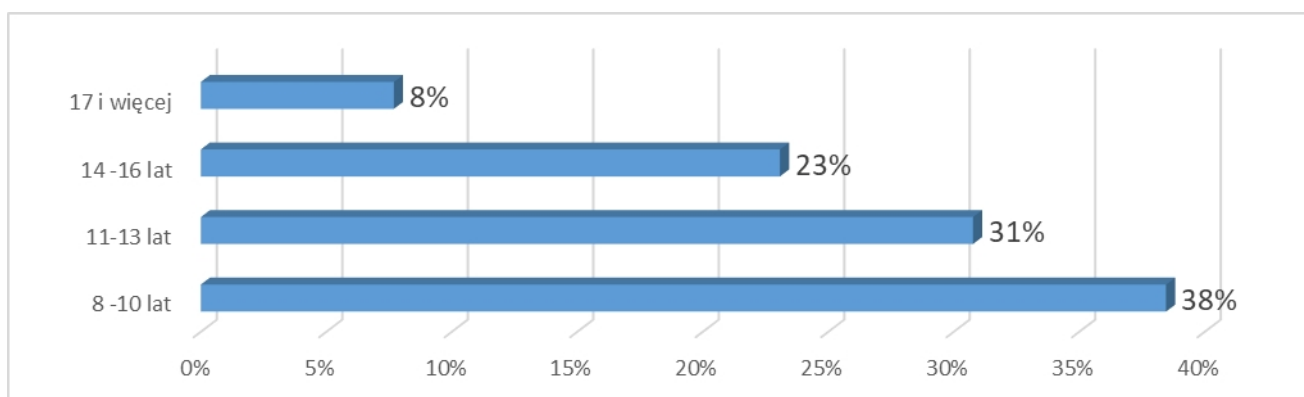

Dane: Raport z badania „Diagnoza problemów społecznych”, 2019 r.

Analizując spożycie alkoholu w gminie na przestrzeni ostatnich kilku lat, można zauważyć, iż większość respondentów sądzi, iż obecnie pije się tyle samo co dawniej – takiej odpowiedzi udzieliło 39% osób. Zdaniem 27% badanych obecnie pije mniej niż kiedyś, zaś 9% osób uważa, że aktualnie pije się więcej niż kiedyś. 25% osób wskazało odpowiedź „trudno powiedzieć”.

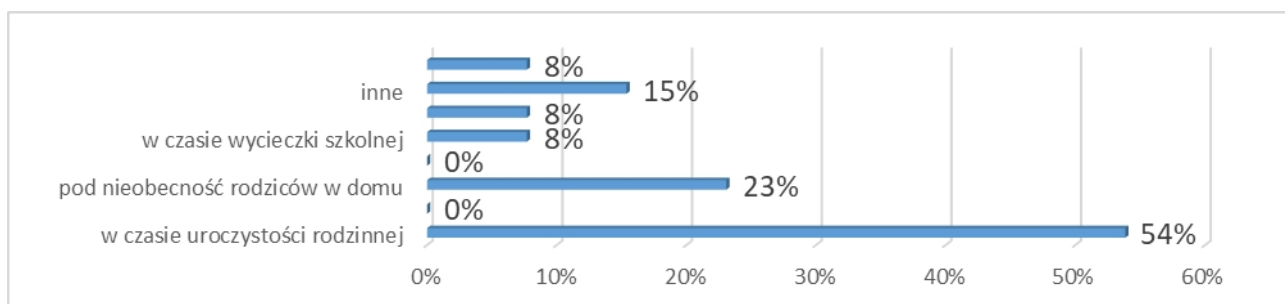
Niepokój budzi fakt, iż uczniowie, którzy sięgają po alkohol, pili go najczęściej pierwszy raz w wieku 8 – 10 lat (38%), 31% uczniów pierwszy raz spożywało alkohol w wieku 11 – 13 lat, 23% w wieku 14 – 16 lat, zaś 8% w wieku 17 i więcej lat.

Na pytanie - w jakim wieku zacząłeś/zaczełaś pić alkohol? otrzymano odpowiedź:

Uczniowie najczęściej wybierają piwo (46%), szampana (46%) oraz wódkę (31%). W dalszej kolejności wskazywali oni również, iż piją także: wino (15%), inne alkohole (8%) oraz whisky (8%). Natomiast pierwszy raz po alkohol sięgają najczęściej w czasie uroczystości rodzinnej (54%) oraz pod nieobecność rodziców w domu (23%). Rzadziej wskazywano natomiast na następujące okoliczności: w czasie imprezy towarzyskiej (8%), w czasie wycieczki szkolnej (8%) oraz na Komunii Świętej (8%), 15% uczniów wskazało również inne okoliczności, jednak nie podali konkretnych przykładów.

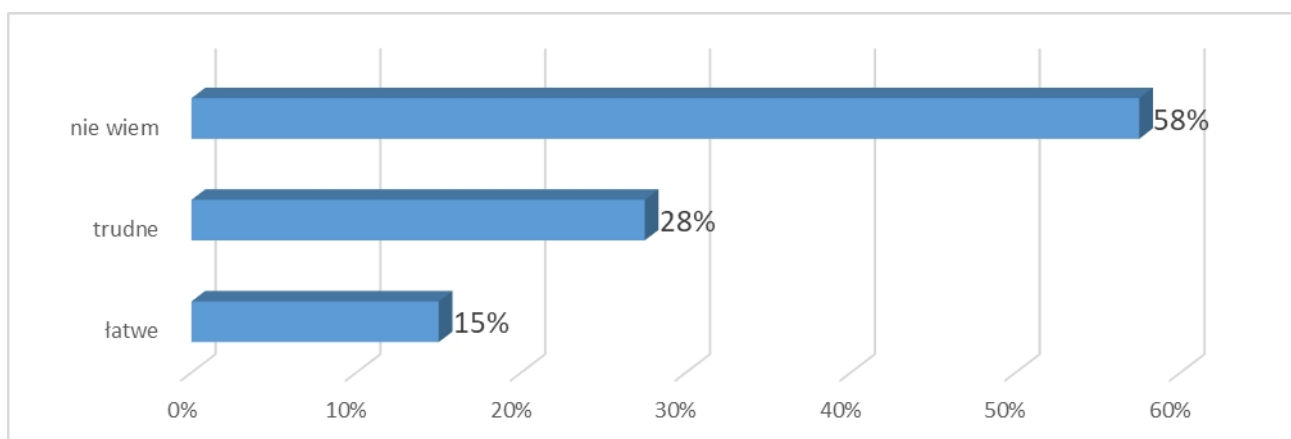
Na pytanie - w jakich okolicznościach spożyłeś/aś alkohol po raz pierwszy? odpowiedź brzmiała:

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

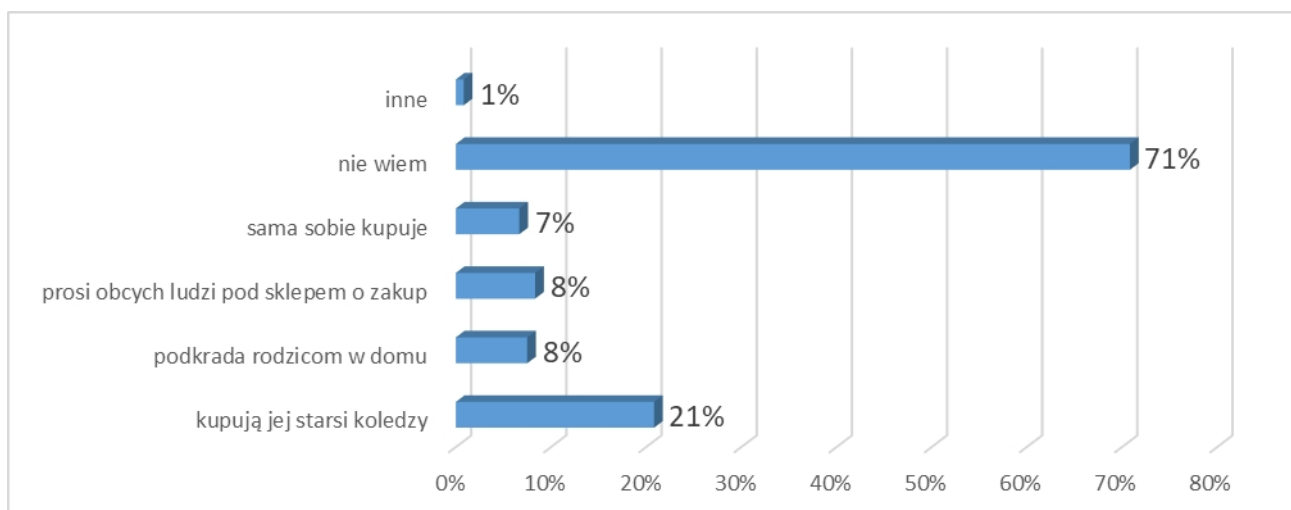
Większość uczniów, którzy mieli już kontakt z alkoholem, przyznała, iż nie doświadczyli nigdy przykrych konsekwencji spożywania alkoholu. Takiej odpowiedzi udzieliło 85% uczniów. Osoby, którym taka sytuacja się przytrafiła, wskazywali na: problemy w szkole (8%) oraz problemy rodzinne (8%).

Na pytanie czy gdybyś chciał/a zdobyć alkohol w swojej miejscowości stwierdzono:

Większość uczniów nie wie jak ich rówieśnicy zdobywają alkohol – taką odpowiedź wskazało 71% uczniów. Pozostałe osoby uważają, że osoby te zdobywają alkohol dzięki starszym kolegom (21%), proszą obcych ludzi pod sklepem o zakup alkoholu (8%), podkradają rodzicom oraz w domu (8%) oraz sami sobie kupują (7%).

Na pytanie jak młodzież w Twojej okolicy może zdobyć alkohol? odpowiedziano:

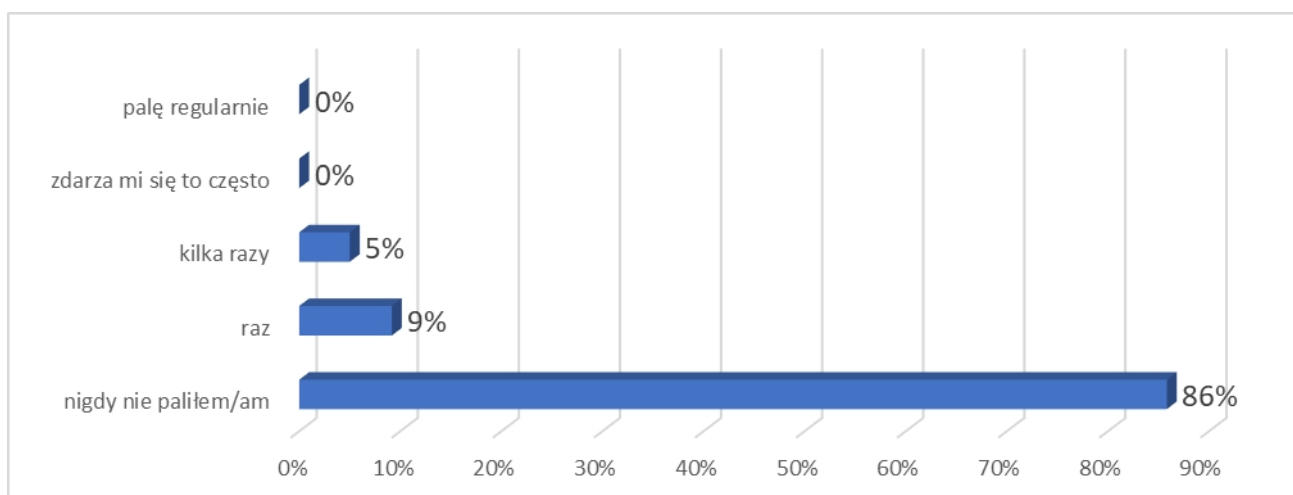

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Dane: Raport z badania „Diagnoza problemów społecznych”, 2019 r.

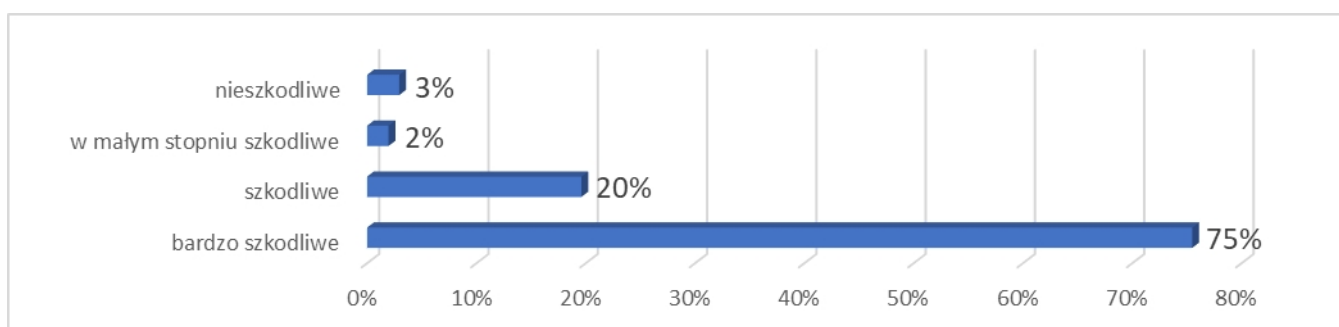
Kolejny problem dotyczy problemu nikotynowego. Do palenia papierosów przyznaje się 10% dziewczynek i 18% chłopców. Dziewczynki najczęściej przyznają, iż raz w życiu (5%) oraz kilka razy (5%) paliły natomiast chłopcy raz (13%) oraz kilka razy (5%), a 3% badanych uznaje papierosy za nieszkodliwe.

Na pytanie ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosy? odpowiedziano:

Dane: Raport z badania „Diagnoza problemów społecznych”, 2019 r.

Na pytanie - jak ocenia Pan/i szkodliwość palenia papierosów dla zdrowia? odpowiedź brzmiała:

Dane: Raport z badania „Diagnoza problemów społecznych”, 2019 r.

W obszarze polityki społecznej na terenie gminy działa szereg instytucji, których główny cel to działania z obszaru pomocy społecznej, edukacji, kultury, sportu i rekreacji oraz profilaktyki zdrowotnej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzaśni, którego głównym zadaniem jest praca z najbardziej potrzebującymi mieszkańcami gminy. Ośrodek wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem Ośrodka Pomocy Społecznej jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym rodzin poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Pracownicy socjalni prowadzą w rodzinach pracę socjalną i poradnictwo. Osoby korzystające z pomocy społecznej otrzymują wsparcie rzeczowe i merytoryczne. Powyższa instytucja wspiera rodziny również finansowo w formie zasiłków celowych, okresowych, stałych, świadczeń rodzinnych, dodatków mieszkaniowych.

Instytucjami realizującymi zadania w obszarze edukacyjnym są, instytucje kulturalne, oraz oświatowe. Instytucje te nie tylko realizują zadanie opiekuńcze i edukacyjne, ale również wdrażają programy profilaktyczne oraz w znaczący sposób mogą wpłynąć na przeciwdziałanie problemom społecznym.

3. Cel i zadania programu

Realizatorem Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest Urząd Gminy w Rzęśni, inicjatorem i koordynatorem Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Podstawowym celem programu jest zapobieganie powstawaniu nowym zagrożeniom oraz zmniejszanie rozmiarów już istniejących negatywnych zjawisk związanych z uzależnieniem w Gminie Rzęśnia. Jednym z najważniejszych założeń jest pomoc dzieciom i młodzieży w zakresie promowania i ukazywania jej, że czas wolny można spędzać zdrowo i z daleka od alkoholu i środków psychofizycznych.

Cele szczegółowe programu.

- 1) Ograniczenie spożycia alkoholu przez mieszkańców gminy.
- 2) Zmniejszenie strat społecznych, zdrowotnych i ekonomicznych powodowanych uzależnieniami.
- 3) Wzbogacania oferty atrakcyjnego zdrowego stylu życia.
- 4) Zmniejszenie rozmiarów naruszeń prawa.
- 5) Poprawa i wzmocnienie więzi rodzinnych.

4. Zadania własne gminy obejmujące realizację zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

- 1) *Zapewnienie dostępności fachowej pomocy terapeutycznej i psychologicznej dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych.*

Dostępność profesjonalnej terapii warunkuje skuteczność wszystkich działań podejmowanych na rzecz osób z uzależnieniami. Na terenie gminy brak jest zakładu leczenia odwykowego w związku z tym zadania te dla terenu gminy realizowane są przez pobliskie ośrodki oraz poprzez zatrudnienie pomocy psychologicznej i terapeutycznej oraz grupy wsparcia w ramach zatrudnienia fachowej kadry.

Zadania gminy w tym działaniu koncentrować się będą na: diagnozowaniu problemów rodzin z uzależnieniami i organizowaniu pomocy dla wszystkich jej członków; informowaniu o możliwości podjęcia i motywowaniu do podjęcia leczenia, inicjowanie interwencji w przypadku przemocy domowej, pomoc specjalisty rodzinnego ds. uzależnień, psychologa oraz grupy wsparcia dla współuzależnionych.

2) *Udzielanie rodzinom, w których występują problemy związane z uzależnieniem pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.*

Pomoc dla dorosłych członków rodzin z problemami alkoholowymi, podejmowanie i przeprowadzanie czynności zmierzających do orzeczenia zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, pomoc w rozwiązywaniu problemów dotyczących współuzależnienia dorosłych członków rodzin.

Pomoc dzieciom z rodzin dotkniętych problemami uzależnienia od alkoholu poprzez inicjowanie dożywiania dzieci z rodzin dotkniętych problemem, dofinansowanie obozów i kolonii mających odniesienie profilaktyczne, organizowanie i finansowanie zajęć socjoterapeutycznych. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez stosowanie lokalnych działań informacyjnych, zapobiegawczych oraz terapeutycznych na terenie gminy.

Monitorowanie zjawiska na terenie gminy, podejmowanie odpowiednich działań w stosunku do sprawcy przemocy, działalność edukacyjna służąca zmniejszaniu skali zjawiska przemocy w rodzinie, współpraca z organami ścigania wymiaru sprawiedliwości, kuratorami w zakresie i przeciwdziałania przemocy w rodzinie szczególnie wobec dzieci.

3) *Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych.*

Działalność ta szczególnie kierowana będzie dla dzieci młodzieży poprzez prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących z pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Opracowanych wspólnie z dyrektorami szkół i nauczycielami planu profilaktyczno -wychowawczych dla szkół, finansowanie i wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych organizowanych i realizowanych przez dzieci i młodzież szkolną, współorganizowanie i współfinansowanie imprez profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz programów o charakterze profilaktycznym, współorganizowanie i współfinansowanie aktywnych form wykorzystania czasu wolnego poprzez rozwijanie zainteresowań i umiejętności artystycznych i kulturalnych oraz pozaszkolnych zajęć sportowych, podejmowanie działań edukacyjnych dla sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych mających na celu respektowanie zakazu sprzedaży osobom poniżej 18 roku życia bądź nietrzeźwym oraz zakazu reklamowania napojów alkoholowych; edukacja publiczna i działalność informacyjna w zakresie problemów alkoholowych i narkomanii, polegająca na rozpowszechnianiu broszur, ulotek i plakatów.

4) *Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.*

Działalność w tym zakresie polegać będzie na:

Wspieraniu lekarzy pierwszego kontaktu w stosowaniu metod wczesnej diagnozy i doraźnej interwencji, inicjowanie i organizowanie współpracy różnych organizacji w tym kościelnych i osób fizycznych w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi.

5) Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego poprzez:

Podejmowanie działań interwencyjnych w przypadku sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwym, występowanie w sądzie w roli oskarżyciela publicznego, wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży alkoholu z uchwałą Rady Gminy, kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych pod względem przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych.

6) *Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrum integracji społecznej.*

Realizacja zadania w tym zakresie będzie prowadzona poprzez:

Pomoc w reintegracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych od alkoholu po zakończeniu programu terapeutycznego; pomoc i zatrudnienie socjalne dla osób podlegających wykluczeniu społecznemu.

7) *Gminna Komisja Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych i jej zadania:*

- podejmowanie czynności zmierzających do zastosowania w stosunku do osoby uzależnionej od alkoholu poddania się leczeniu w zakładzie odwykowym,
- wszczynanie postępowań w sprawie nadużywania alkoholu,
- kierowanie do sądu wniosków w sprawie orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu,
- udział w postępowaniu sądowym,
- wydawanie opinii w zakresie zgodności z uchwałami - wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży,
- prowadzenie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych,
- inicjowanie działań i współpraca z podmiotami realizującymi zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

5. Finansowanie programu

1) Realizacja zadań w ramach niniejszego programu finansowana będzie ze środków własnych Gminy pochodzących z rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

wnoszonych przez podmioty gospodarcze prowadzące tę sprzedaż zgodnie z art. 11¹ ust. 1 i 2 ustawy z przeznaczeniem w szczególności na:

Wydatki rzeczowe związane z zakupem materiałów informacyjnych, edukacyjnych, programów profilaktycznych, niezbędnych do podejmowania działań profilaktycznych.

Wynagrodzenia członków GKRPA.

Zakup wyposażenia w niezbędne materiały biurowe na potrzeby komisji.

Dofinansowania pozaszkolnych zajęć sportowych oraz działalności osób pracujących z młodzieżą mających na celu umiejętne spędzanie czasu wolnego z dala od uzależnień i cyber-uzależnień XXI wieku, wspieranie przedsięwzięć mających na celu wzmocnienie więzi rodzinnych itp.

Szkolenia z zakresu działalności profilaktycznej i uzależnień dla członków komisji oraz innych przedstawicieli grup społecznych działających w obszarze profilaktyki wśród dzieci i młodzieży na terenie gminy oraz sprzedawców napojów alkoholowych.

Wydatki związane z zatrudnieniem specjalisty przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzeniem grupy wsparcia dla osób współuzależnionych oraz zatrudnieniem psychologa w ramach pomocy psychospołecznej.

2) Zasady wynagradzania członków GKRPA w Rządni:

Ustala się zasady wynagradzania członków GKRPA w Rządni za udział w posiedzeniach komisji w kwocie miesięcznej netto:

- 432,00 zł dla przewodniczącego komisji, 311,00 zł dla pozostałych członków komisji.

Podstawą wypłaty wynagrodzenia jest udział w posiedzeniu komisji (co najmniej raz w miesiącu wg. listy obecności stanowiącej załącznik do protokołu). Wynagrodzenie brutto stanowi podstawę do potrącenia podatku dochodowego od osób fizycznych w wysokości 17 %.

6. Koordynacja i realizacja programu oraz monitoring

Za koordynację i realizację programu odpowiedzialny jest Urząd Gminy we współpracy z jednostkami oświatowymi, zdrowia, GKRPA, GOPS oraz komisją ds. Zdrowia, Oświaty, Kultury Fizycznej i Spraw Socjalnych.

Monitorowanie programu oznacza przeprowadzanie cyklicznych (co 3-4 lata) badań społecznych na temat skali uzależnień w gminie Rząd